

RUMUZ: BU9389

KENT DÜŞLERİ 9

ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ ALANLARI
DEĞERLENDİRME PROJE YARIŞMASI

**“BAŞKENT MİRASININ KAMUSAL VE
EKOLOJİK RESTORASYONU”**

PROJE RAPORU

RUMUZ: BU9389

1. GİRİŞ

Atatürk Orman Çiftliği(AOÇ) 1925 yılında kurucusu Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde Başkent'te **tarımı, hayvancılığı** ve bunların**insanla** olan ilişkilerini geliştirmek ve bir örnek yaratma amacı ile büyük bir **yeşil alan** olarak tasarlanmış ve işlenmeye başlanılmıştır. Son yıllarda Atatürk Orman Çiftliği'nde önü kesilmekte zorlanılan bir **tahribat ve yok edilme** sürecine girilmiştir. Alan yapılaşmaya açılmış, var olan bina ve alanlar devir ve kiraya verilmiş, binlerce ağaç kesilmiş ve koruma faktörü göz ardı edilerek Atatürk'ün Başkent'e bıraktığı geniş, yeşil kültürel miras parsel parsel **yok edilmeye başlanmıştır**. Bir nefes alma, öğrenme, üretme ve paylaşım alanı olarak amaçlanmış bu arazi özgürleşip, zenginleşeceği yerde hunharca tahrip edilmiş ve kendi içinde bile nefes alamamaya başlamıştır.

Her bir parçası halkın gelişimi ve kalkınması için bin bir emekle sınırları ve imkanları zorlayarak inşa edilip geliştirilen **Gazi Orman Çiftliği'nin** günümüzdeki AOÇ ile benzerlikleri o kadar az ve yetersiz ki bu durum inkar edilemez bir problem sürecine sokmuştur bizleri. Atatürk'ün hedeflediği hiçbir noktaya gelinemediği gibi, **dengeli ve iç içe bir hayat olmamış**, tarım ve hayvancılık durmuş; üretim, öğrenme, gelişme ve ticaretten eser kalmamıştır. Bizler de Atatürk'ün bu çiftliği oluştururken edindiği amaçlarını, hedeflerini ve onca insanın emeklerini göze alarak projemizi bu yönde oluşturup, geliştirdik.

Ülkelerin dağılması veya milletlerin düzgün ve dengeli bir hayat yaşaması sadece devlet için çalışan bakanlara, krallara veya milletvekillerine bağlı değildir. Bunlar her vatandaş ilgilendiren meselelerdir. Erkek ya da kadın, yaşlı ya da genç, şehirlili ya da köylü; kas gücüyle veya beyin gücüyle çalışsın, herkes bu meseleleri düşünmelidir.

Beyaz Zambaklar Ülkesinde- Grigoiy Petrov

2. PROJE

2.1. AŞTİ ve Çevresi

1983 yılında Ankara Büyükşehir Belediye'sine kiralanan arsa üzerine inşaa edilmiş AŞTİ, şehirlerarası arterlerin kesişimindeki stratejik konumu ve kent içi ulaşım kolaylığı açısından yeri **sabit tutulacaktır**. AOÇ'de üretilen ürünlerin ulusal pazara dağıtımı için ayrıca "**AOÇ Lojistik Merkezi**" ünvanı olacaktır.

2.2. TCDD Ambar Müdürlüğü ve "Ekoloji Makinaya Karşı" Temalı Cep Parkı

Gimat'ın güneyinde, Anadolu Bulvarı'nın batısında bulunan, günümüzde **TCDD Ambar Müdürlüğü** olarak kullanılan alan, Ankara içi demiryolu için stratejik bir konumda bulunduğu için değerini koruyacaktır. Ancak aynı zamanda "**Ekoloji'ye karşı 'makina'**" temasıyla, kamunun kullanabildiği bir **cep parkı** konumuna gelecektir. **Banliyö treni** kentsel bellekteki önemi sebebiyle faaliyetine devam edecektir.

2.3. Uluslararası Tarım, Hayvancılık ve Ekoloji Enstitüsü

Cumhurbaşkanlığı sarayı olarak inşa edilmiş ve hukuki açıdan **kaçak** sayılan devasa yapı, yıkılması fazlasıyla maliyetli ve zor olduğu için kamulaştırılarak "**Uluslararası Tarım, Hayvancılık ve Ekoloji Enstitüsü**"ne çevrilecektir. Kotun altında ve üstünde bulunan **4000'e yakın odaya** sahip olduğu tahmin edilen **yapılar öğrenci yurtlarına, misafirhanelere, konferans salonlarına, inovatif teknolojiye sahip laboratuvarlara** dönüştürülecektir.

2.4. Tarım Gelişim Alanları ve Eko-Köy

Tarım, Hayvancılık ve Ekoloji Enstitüsü'nün kuzeyinde ve batısında bulunan tarım, hayvancılık, arıcılık bölgeleri enstitüye hitap edecek **eğitim, üretim ve gelişim alanları** olacaktır. Enstitünün kuzeyinde ve kuzeydoğusunda bulunan **eko-köy, kentlinin kullanımına açık bahçe** görevi görecektir.

2.5. Botanik Park ve Komunikatif Hayvanat Bahçesi

Eskişehir Yolu-Beytepe Kavşağı'nda inşaatı sürmekte olan **Milli Botanik Bahçesi** faaliyetini sürdürecektir. **Komunikatif hayvanat bahçesi** ve **botanik bahçesi** ismini alacak olan alan, demiryoluna uzanan bir **kuzey yeşil aksı** boyunca uzanacak ve çevreye dağılacaktır. Bu aks boyunca geniş çaplı, **hayvanların doğasında gözlemlenebildiği, tropik seraların** yer aldığı bir **kent parkı** halini alacaktır.

2.6. AOÇ Tarihi Çekirdeği

Tarihi AOÇ çekirdeğinin mevcut konumu korunacaktır, yeni tasarlanan **yaya ve bisiklet akslarıyla** alandaki potansiyel yoğunluk çevredeki park ve meydanlara yönlendirilecektir.

2.7. Askeri Alanlar

AOÇ arazisinde bulunan **Güvercinlik, Zırlı Birlikleri** gibi askeri bölgelerinin boşaltılarak, toplu bir biçimde **Yaşamkent'in batısına** doğru kaydırılması hedeflenmiştir.

2.8. Devlet Binaları Aksı ve Devlet Mezarlığı

Atatürk Kültür Merkezi, Devlet Mezarlığı ve yeni yapılan **başkanlık sarayı** gibi yapılar Başkent'te bir **devlet binaları aksı** oluşturmaktadır. Devlet Mezarlığı yerini koruyacaktır, eskisi gibi ulaşılamayan bir hava barındıran mezarlık yerini kamusal, korkutmayan bir alana bırakacaktır.

2.9 Ankara Çayı İyileştirme

Kaynağı Çubuk Barajı olan **Ankara Çayı**, AOÇ sınırlarına hijyenik bir şekilde ulaşması ve tarımsal amaçta kullanılması için **toptancı halinin batısına** bir **karbon filtreleme merkezi** kurulacaktır. Alanın içerisinde de, oluşturulacak rezerv alanlarda **biyolojik temizleme** sistemleri kullanılacaktır. Böylece çay, AOÇ arazisi boyunca uzanan, yer yer fonksiyon değişikliği olan, **yürüyüş ve bisiklet yollarına eşlik edecektir.**

2.10 Toprak Kabiliyeti İyileştirme, Mera ve Tarım Gelişim

Bağlıca'nın kuzey doğusunda ve Etimesgut'un güney batısında bulunan, günümüzde askeri bölge olarak kullanılan alanın toprak kabiliyeti **6. Ve 7. derecededir**. Bu kabiliyetteki topraklarda tarımsal ürünlerin üretimi oldukça **zahmetli ve maliyetlidir**. Bu alan, toprak kabiliyetinin artırılması üzerine **hayvancılık ve mera** amaçlı kullanılacaktır. Kent içi hayvancılık konseptine aykırı olmaması için, **inovatif ve yüksek teknoloji üretim alanları ve besi çiftlikleri** inşa edilecektir.

2.11 Konut ve Sanayi Gelişim Alanları

Öneririlen **kamusal ve ekolojik restorasyon** projesi en az 100 yıllık, ufak çaplı bir kalkınma planı içermektedir. Bu plan çerçevesinde, tasarım şemasında da görülebileceği üzere, **Eryaman, Etimesgut, Bağlıca, Ümitköy-Beytepe, Yenimahalle konut ve Gimat-Şaşmaz-Yıldız Sanayi Gelişim Bölgeleri** önerilecektir. Bu öneriler mevcut **sokak ve caddelerin potansiyellerine** göre hazırlanacaktır. Böylece AOÇ'nin net ve son sınırları da belli edilecektir.

2.12 AOÇ Korunaklı Hayvanlar Doğal Yaşam Merkezi ve At Çiftlikleri

Günümüz Ankara Hipodromu yerini ve işlevini koruyacaktır. Hipodromun kuzeyine, Eryaman konut gelişim alanının güneyine **AOÇ Korunaklı Hayvanlar Doğal Yaşam Merkezi** kurulacaktır. Burada Ankara'nın genelinde yardıma ve ilgiye muhtaç sokak hayvanları barındırılacak, tedavi edilecektir. Hipodrom ve çevresi genişletilecek, halkın kullanımına **açık çiftlikleri** projelendirilecektir.

2.13 Tarımsal, Hayvansal ve Arıcılık Üretimleri

Atatürk'ün emriyle üretimlerine başlanan **süt ve süt ürünleri, meyve suları, şarap ve buğday-arpa** üretimler bugün neredeyse durma noktasına gelmiştir. Bu faaliyetler yeni projelendirilecek alanlarla Türkiye'nin **öncü tarımsal ve hayvansal üretimi** haline gelecektir. Belli tarihlerde üretimi durmuş, **Arıcılık, büyükbaş-küçükbaş-kümes hayvancılığı, bira faaliyetleri** ise yeni inşaa edilecek **inovatif ve yüksek teknolojiye sahip merkezlerde** yeniden hayata geçirilecektir. Tarımsal ve hayvansal üretim hedeflerinin **detayları için ikinci paftaya** bakılabilir.

2.14 Ankara Bulvarı, Yaya-Bisiklet Ağları ve Yeşil Köprüler

Günümüzde AOÇ sınırları içerisinde yayayı ve aracı küstüren devasa boyutlarda ve çok sayıda otoyol mevcuttur. Bunlardan bir tanesi, verimli toprakların ve hedeflenen üretim alanlarının ortasından geçen **Ankara Bulvarıdır**. Ankara Bulvarı kaldırılacaktır. Alanda, topografyaya göre tasarlanmış **bisiklet yolları ve bir çok faaliyeti kapsayan bir yaya dolaşım rotası** projelendirilmiştir. Bulvar üzerinde, yaya yollarının kesintiye uğramaması için, “**yeşil köprüler**” üretilecektir.

3. SONUÇ

Atatürk Orman Çiftliği arazisinin amaçlandığı gibi **tarım ve hayvancılık üretimi** ve **eğitimi** üzerine geliştirilmesi, **kaybolan yeşil aksı** yeniden canlandırılması, neredeyse tamamen kuruyan **su kaynaklarının temizlenip; arttırılıp; geri kazanılması,arazinin büyük bir alanına inşa edilen kaçak sarayın tekrar kamu yararına uygun olarak kamulaştırılması** ile bu **kültürel mirası canlandırmak** asıl amacımızdır.

4. REFERANSLAR

Ahmet Soyak fotoğrafları (www.panoramio.com/1346054)

Beyaz Zambaklar Ülkesinde, GrigoriyPetrov

Atatürk Orman Çiftliği'nin tarihi, Prof. Dr. İzzet Öztoprak

<http://aocarastirmalari.arch.metu.edu.tr/>

<http://www.ccwa.us/news/Huie-Constructed-Treatment-Wetlands-Phase-4-Now-in-Operation>

<http://www.landezine.com/index.php/2014/08/minghu-wetland-park-by-turescape/>